

ŠKOFIJSKI LIST

116.

Benedikt XV. o pridigovanju.

I.

V prelepi okrožnici dne 15. junija razvijajo papež Benedikt XV. izredno praktične nauke o pridigovanju. Naj posnamem glavne misli, katere izvolite vsi duhovniki uvaževati.

Križani Gospod Jezus je določil, naj se njegovi zveličalni nauki vsemu svetu ustno oznanjajo. Po oznanjevanju večnih resnic se je prenovil vesoljni svet; zato se mora ta prenovitev ohraniti tudi le po nadaljevanju ustnega poučevanja. Kako važno je torej to poučevanje in kako moramo skrbeti, da bode dobro in uspešno!

Toda, učiteljev, pridigarjev je sicer prav veliko, vendar pa ljudstvo vedno bolj zapušča pot krščanskih čednosti ter se vgrizava v umazanost paganskega življenja. Razlogov za te pretnužne razmere je več; eden je pa tudi ta, da pridigarji ne znajo teh ran izlečiti. Ali beseda božja nima več prvotne moči? In ali so bili ljudje v času apostolov manj uporni, kakor so sedaj?

Po tem uvodu razmišljajo sveti Oče razloge, zakaj pridige niso zadosti uspešne. Navedejo tri razloge:

1. Prvi razlog je, ker delo pridigovanja sprejema učitelj, ki ni za to delo sposoben. Zato naj škofje skrbе, da za pridigovanje določijo le popolnoma sposobne duhovnike. Imeti morajo znake pravega poklica od zgoraj. Znaki poklica pa so razen naravne sposobnosti zadostna znanost in čednost. V tem oziru naj škofje dobro preizkusijo one, ki so namenjeni za pridigovanje; ako tega ne store, bodo sami odgovorni za zmote nevednega in za pohujšanje grešnega pridigarja. Kdor preizkušnje ne bi prestal, mu škof pridigovanja ne sme dopustiti.

2. Drugi razlog neuspehu pridig je pomanjkanje pravega namena pri pridigarju. Ker je pridigar poslanec Gospodov, mora pri svojem poslu imeti isti namen, kakor ga je imel Gospod Jezus: namreč pospeševati čast božjo in zveli-

čanje duš, voditi ljudi do spoznanja večnih resnic in negovati njihovo nadnaravno življenje.

Toda, kaj opazimo? Mnogi iščejo le sebe, zase čast in slavo. Zato ne marajo za bolj preproste poslušalce, zato ne govore o onih pretresljivih večnih resnicah, o katerih hudobni svet noče ničesar slišati, zato radi izbirajo politične stvari in predmete, zato visoke besede in teatralne deklamacije, zato bogato navajanje svetnih ali celo krivoverskih učiteljev, ne pa svetega pisma in sv. očetov, zato obravnava lahka in površna, kakor za časopise.

Nekateri iščejo s pridigovanjem le svoj časní dobiček in pozabijo na besede sv. Gregorija, ki pravi: »Non praedicat sacerdos, ut comedat, sed ideo ut praedicet, manducare debet.«

3. Tretji razlog neuspehu pridig je pomanjkanje pravega načina, ker primanjkuje zadostne priprave razuma in volje. Sveti apostol Pavel, ki je praedicator veritatis, naj nas uči, kako naj se pridigar za svoj sveti posel pripravlja.

Kar se tiče razuma, je bil sicer sveti apostol prej poučen v šoli Gamaliela, toda za oznanjevalca vere ga je poučil Gospod sam, ki mu je razodel sebe in vse krščanske nauke. O tem smo že govorili in res: »ignorantia est mater cunctorum errorum.«

Priprava se mora raztegniti tudi na voljo. V tem oziru moramo posebno tri stvari premisliti. Prvič naj pridigar uvažuje besede svetega Pavla: »Domine, quid me vis facere?« (Act. 9, 6.) In od tega časa je gledal edino le, kaj hoče Bog, le za Kristusa je delal in počival, obiloval in stradal, bil češčen in zaničevan, je živel in umrl. Pridigar, ki hoče duše zveličati, naj gleda edino le na voljo božjo, naj ne skrbi, kaj bodo govorili ljudje, koliko sadu je dosegel.

Drugič mora pridigar biti pripravljen na vsakovrstno trpljenje, naj ne beži pred nobenim trudom, pred nobeno težavo. Tako je postopal sv. Pavel, ko je Gospod o njem zatrdil: »Ego

ostendam illi, quanta oporteat eum pro nomine meo pati.« (Act. 9, 16.) O, koliko je za Gospoda pretrpel! Naj se pridigar trudi, prizadeva in trpi, pa bo Gospod njegovo delo blagoslovil. Ne bo pa imel uspeha, ako ljudstvo opazi, da skrbi bolj za svoje zdravje, kakor pa za zveličanje duš.

Tretjič je pridigarju prepotreben duh molitve. Sv. Pavel je začel moliti iskreno in stano vitno, koj ko ga je Gospod poklical: »Ecce orat.« (Act. 9, 11.) Zveličanja duš ne doseže obilica besedi, ne lepota razprave, ne silnost govora, ampak božja pomoč in milost, ker: »Deus incrementum dedit.« (1. Cor. 3, 6.) Pomoč božjo pa dobiš edino le z molitvijo. Zato ne bo ganil duš pridigar, ki le slabo, ali celo kar nič ne moli.

Toliko o pripravi. Vprašajmo pa še svetega apostola za predmet, o katerem je on pridigoval. On sam trdi: »non enim iudicavi me scire aliquid inter vos, nisi Jesum Christum et hunc crucifixum.« (1. Cor. 2, 2.) Jezusa križanega je torej oznanjeval in tako, da bi ljudje ne le vanj verovali, ampak tudi živeli po njegovem nauku. Zato je oznanjeval vse nauke in resnice, ničesar ni zamolčal ali prikrival; govoril je o ponižnosti, o zatajevanju, o čistosti, o preziru posvetnih stvari, o pokorščini, o spravi s sovražniki; govoril je o grozni sodbi božji, o večnem življenju in o večnem pogubljenju. V tem mora pridigar svetega apostola posnemati in govoriti o vseh preresnih resnicah, naj bodo komu všeč ali ne. Lepo dostavijo sv. Oče: »Ceterum inde probabitur oratoris virtus et facultas, si, quae ingrata sunt, ea grata dicendo reddiderit.«

Kako je sveti apostol razne resnice obravnaval? »Non in persuasibilibus humanae sapientiae verbis.« (1. Cor. 2, 4.) Kako napačno nastopa pridigar, ako opusti sveto pismo, svete očete, bogoslovne dokaze, pa le na naravni razum deluje. Ne bo kaj dosegel, »neque enim in ordine supernaturali humanis tantum adminiculis quidquam proficitur.«

In nazadnje, s kakšnim srcem je sv. Pavel pridigoval? Srce mu je plamtelo ljubezni do Jezusa, zato je le njegovo čast iskal. O, ko bi vsi pridigarji goreli ljubezni do Jezusa! in ko bi mogli s sv. Pavlom trditi: »propter Jesum omnia detrimentum feci« (Filip. 3, 8.) in »Mihi vivere Christus est!« (Filip. 1, 21.) Le kdor ljubezni gori, bo mogel tudi druge vneti!

H koncu nalagajo sv. Oče škofom dolžnost: naj ne vredne pridigarje odstranijo, vredne pa izbirajo, izolikujejo in vodijo, da bo vedno več pridigarjev »secundum Dei cor«.

II.

Na temelju in v zmislu te okrožnice je konzistorialna kongregacija izdala več izvršilnih naredb, katere so sv. Oče potrdili in škofom zapovedali, naj jih koj izvrše.

Izvršilna naredba ima pet poglavij. V prvem poglavju določuje kongregacija, da edino župniki imajo že vi muneris pravico pridigovati, vsi drugi pridigarji pa morajo dobiti pravico za to od škofa, pa naj bodo pozvani pridigovat v javne cerkve, ali v oratorije, ali v samostanske cerkve, naj bodo svetni ali redovniški duhovniki.

Paziti pa morajo: prvi dostojanstvenik kapitlja za svojo cerkev po zaslišanju kapitlja; župnik za svojo cerkev in za one, ki so odvisne od njega; redovniški poglavar za svoje cerkve klerikalnih redov; župnik cerkve, pripadajoče kapitlju ali kakemu redu, sam, ne da bi vprašal kapitelj ali red, kapelan bratovščin za svojo cerkev; duhovnik, ki je rektor cerkve in po pravu v njej vrši sveta opravila, za cerkve drugih društev, laikalnih redov, redovnic in zasebnikov.

Prosilec naj v prošnji točno naznani ime in stanovanje pridigarja, ki ga namerava poklicati. Tako prošnjo mora dotičnik poslati škofu vsaj dva meseca pred začetkom pridig, ako ni škof drugače določil. Kdor bi sprejel pridigarja, ne da bi bil dovolil škof, naj ga škof strogo kaznuje, tudi s kaznijo suspensionis.

In kaj naj stori škof, ki dobi prošnjo? Izvršilna naredba pravi: »Ordinarii, onerata graviter eorum conscientia facultatem concionandi nemini concedent, nisi prius ipsis constiterit de illius pietate, scientia et idoneitate...; si vero agitur de sacerdotibus extradioecesanis vel de religionis cuiuscumque Ordinis, nisi prius respectivum Ordinarium et Superiorem interpellerint ac responsionem favorabilem habuerint.«

Škof, ki iz utemeljenih razlogov kakega pridigarja odbije, je za to dejanje samo Bogu odgovoren ter mu v negativnem odgovoru ni treba naštevati razlogov.

Drugo poglavje zadeva le škofe; govori namreč: »quo pacto constare debeat de idoneitate concionatoria.« Kongregacija zapoveduje škofu, da je v vesti dolžan prepričati se o popolni sposobnosti pridigarja, preden mu ta sveti posel pripusti.

Da se prepriča, je li pridigar zadostno poučen in kakšen je način pridigovanja, naj kandidata pokliče k ustni in pisni izkušnji pred tremi za to odbranimi sinodalnimi izpraševalci.

Ravno tako, ali še bolj skrbno naj zasleduje, da li je kandidat tako pobožen, tako neomadeževanega življenja in pri ljudeh na tako dobrem glaslu, da je sam vreden oznanjevati božjo besedo.

More pa škof v posameznih slučajih to raziskovanje opustiti, ako je že od drugod o sposobnosti dotičnega kandidata zadostno in zanesljivo poučen.

Tudi poglavar redovniških hiš mora škofu predstaviti in omenjeni izkušnji podvreči vsakega redovnika, ki ga je odločil, da pridiguje v katerikoli, tudi v redovniški javni cerkvi.

Tretje poglavje je izredne važnosti za vse cerkvene govornike, zato naj ga naš list prinese dobesedno. Glasi se:

Caput III.

Quid in sacra praedicatione servandum sit vel vitandum.

19. Quoniam sancta sancte tractanda sunt, nemo praedicationem suscipiat quin digne ac proxime se praeparaverit studio simul et oratione.

20. Argumenta concionum sint essentialiter sacra (Cod. can. 1347). Quod si concionator alia argumenta tractare voluerit non stricte sacra, semper tamen domui Dei convenientia, facultatem a loci Ordinario petere et obtinere debet; qui quidem Ordinarius eam numquam concedet nisi re mature considerata eiusque necessitate perspecta. Concionatoribus tamen omnibus de re politica in ecclesiis agere omnino et absolute sit vetitum.

21. Elogia funebria nemini recitare fas esto nisi praevisio et explicito consensu Ordinarii, qui quidem, antequam consensum praebeat, poterit etiam exigere ut sibi manuscriptum exhibeatur.

22. Concionator prae oculis semper habeat et in praxim deducat quae S. Hieronymus Nepotiano commendabat: Divinas Scripturas saepius lege: imo nunquam de manibus tuis sacra lectio deponatur... Sermo presbyteri Scripturarum lectione conditus sit. Studio autem Scripturarum sacrarum iungatur studium Patrum ac Doctorum Ecclesiae.

23. Citationes ac testimonia scriptorum aut auctorum prophanorum sobrietate summa abibeantur, multoque magis dicta haereticorum, apostatarum et infidelium: nunquam vero personarum viventium auctoritates proferantur. Fides et christiana morum honestas non his egent adsertoribus ac defensoribus.

24. Concionator ne plausus auditorum aucupetur, sed quaerat unice animarum salutem et commendationem a Deo atque Ecclesia. Decente te in ecclesia non clamor populi, sed gemitus suscitetur. Lacrymae auditorum laudes tuae sint. (Hieron. ad Nepotian.)

25. Usus, qui alicubi invaluit, ephemerides vel plagulas typis impressas adhibendi tum ad auditores aucupandos ante praedicationem, tum post praedicationem ad concionatoris meritum extollendum, reprobandum omnino est et dammandus, quovis in praetextu boni fiat. Curent Ordinarii, quantum poterint, ut ne id usuveniat.

26. Quoad actionem in concionando nil melius praescribi potest quam quod S. Hieronymus Nepotianum admonebat: Nolo te declamatorem et rabulam garrulumque sine ratione, sed mysteriorum peritum et sacramentorum Dei eruditissimum Verba volvere, et claritate dicendi apud imperitum vulgus admirationem sui facere, indoctorum hominum est... Nihil tam facile quam vilem plebeculam et indoctam concionem linguae volutabilitate decipere, quae quidquid non intelligit plus miratur.

27. Quamobrem concionator tam in rationatione quam in linguae usu sese communi auditorum captui accomodet; quoad vero actionem ac recitationem, eam observet modestiam et gravitatem, quae illi convenit qui pro Christo legatione fungitur.

28. Caveat item semper ac diligentissime ne sacram praedicationem in quaestum vertat, quaerendo quae sua sunt, non quae Iesu Christi; ne sit igitur turpis lucri cupidus nec vanae gloriolae lenocinio se capi sinat.

Nunquam vero ex animo permittat excidere quod, secundum Evangelii et Apostolorum doctrinam et Sanctorum exempla, idem Hieronymus Nepotiano suggerebat: Non confundant opera tua sermonem tuum; ne cum in ecclesia loqueris, tacitus quilibet respondeat: Cur ergo haec quae dicis, ipse non facis? — Delicatus magister est qui, pleno ventre, de ieiuniis loquitur... Sacerdotis os, mens manusque concordent.

Prosim, da gospodje vse te točke natančno uvažujete. Posebno opozorim: a) kako se za pridigo zahteva točna priprava in molitev, b) kako se zapovedujejo govori »de re essentialiter sacra« in se strogo prepoveduje pridiga o političnih stvarih, c) kako se obsoja navada, uporabljati časopise ali kake druge tiskane listke, po katerih se pridigar hvali in poveličuje; v zmislu te prepovedi dodam jaz strogo prepoved nositi na

prižnico časopise sploh, ker ravno po njih postane pridiga politična, ki je strogo prepovedana.

Četrto poglavje, komu in kako naj škof pridigovanje prepove. Pridigarja, ki se je pregrešil zoper določbe v tretjem poglavju, naj škof enkrat ali dvakrat posvari, ako se ni pregrešil prehudo in je nada, da se popravi. Ako se dotičnik ne popravi, ali ako se je le prehudo pregrešil, da je vernike pohujšal, naj mu škof brez kakegakoli ozira pravico pridigovanja prekličče začasno ali za vedno. Prepovedati se mora pridigovanje tudi duhovniku, ki je s svojim slabim življenjem ali iz kateregakoli razloga, četudi po nedolžnem, izgubil splošno dobro ime tako, da je pridigovanje brezkoristno ali celo škodljivo; v tem slučaju naj mu pridigovanje prepove vsaj začasno in na dotičnem kraju.

Te določbe so jako važne; zadevajo mene in vse gospode. Kako me bo srce bolelo in peklo, če bom primoran nastopiti po teh sicer mučnih, toda prepotrebnih predpisih. V tem oziru naj nujno naročam, da bi vsi gospodje vestno preudarili vse določbe naših sinod in navodil, posebno Synodi I., cap. III., §§ 1., 2., 3., 5., pg. 146—148 in Instructionis pg. 125 d.

Da bodo mogli škofje svojo nalogo prav iz-

polnjevati, jim je naročeno: »Ordinarii commissionem vigilantiae pro praedicatione instituent.. exigent desuper a vicariis foraneis vel a parochis informationes peculiares iuxta normas superius traditas.«

To »commissionem« bom postavil in tudi sestavil navodilo za dekane in župnike, ko se dogovorimo z drugimi škofi avstrijskimi ali vsaj z onimi naše goriške cerkvene pokrajine.

Peto poglavje govori: »de praeparatione remota ad ministerium praedicationis«. Ker določbe zadevajo le škofa ter semeniške vodje in profesorje, mi jih ni treba naštevati. Z dotičnimi gospodi se bom o pravem času dogovoril, kaj naj bi vpeljali v naših semeniščih, da ustrezemo določbam sv. Očeta.

III.

Gospodom dekanom naročim, da pri duhovniških sestankih prečitajte nauk sv. Očeta in se dogovorite, kako bi mogli svoje pridigovanje uravnati kar mogoče natanko po prijavljenih izvršilnih navodilih.

† **Anton Bonaventura,**
knezoškof.

117.

Vernikom za mesec oktober.

Kakor ste čitali v časopisih, se je blizu naše meje ravnokar srečno dokončala grozna enajsta soška bitka. Ko to pišem, se pripravlja ravno tam še bolj strašna in, kakor se zdi, zadnja odločilna bitka. In zdi se, da ravno mesec oktober bo odločeval.

Do sedaj je Bog ne le Avstrijo, ampak še posebno našo kranjsko deželo obvaroval, da ni premočni sovražnik prodrl naših čet in pridrl na Kranjsko. Zato bodimo hvaležni izvrstnemu vojskovođju in pogumnim vojakom, posebno pa Bogu in preblaženi Devici Mariji, ki je Kraljica miru. Kako naj to hvaležnost pokažemo?

Mesec oktober je posvečen Mariji, kraljici sv. rožnega venca. V tej molitvi praznujemo največje skrivnosti, ki jih je izvršila ljubezen božja v naše odrešenje. Veseli del nas spominja na prihod Odrešenikov na zemljo in na njegovo skromno življenje v Nazaretu, žalostni del nas spominja na njegovo strašno trpljenje in smrt, da zadosti pravici božji za naše grehe; čatitljivi del nas spominja na Jezusovo in Marijino slavo v nebesih.

Molimo v oktobru sv. rožni venec prav prisrčno; prosimo po Devici Mariji Jezusa, naj radi svojega rojstva, trpljenja in poveličanja skrajša čas strašne zaslužene kazni, naj da zmago, in sicer končno zmago našim četam in naj vodi srca vseh vladarjev in odločilnih mož, da čim prej sklenejo tako zaželjeni mir. Molimo prisrčno, molimo stanovitno, molimo vdano v voljo božjo, molimo z neomahljivim zaupanjem, da bomo uslišani.

Gospodom župnikom, kuratom in predstojnikom raznih samostanov naročam, naj se meseca oktobra očitno v cerkvi moli vsak dan sveti rožni venec zjutraj pri sveti maši ali zvečer pred izpostavljenim presv. Rešnjim Telesom za imenovane namene. Vernike, posebno otroke in vso mladino, fantiče in deklice, prosim, da se sv. maše prav radi in stanovitno udeležujete.

Ker je pa molitev Bogu posebno všeč, ako jo združimo s spokornimi deli in s poboljšanjem življenja, priporočam prav vsem, da bi meseca oktobra pristopili večkrat k sv. zakramentom, ter si pokrepčani resno prizadevali za

dobro, lepo, krščansko življenje. Posebno ženam in dekletom naročam, da se kakor dosedaj, tako tudi zanaprej odločno in junaško borite za zakonsko zvestobo in za dekliško nepokvarjeno čistost. O Marija, pomagaj vsem v sveti borbi, da ne omagajo!

V Ljubljani, 19. septembra 1917.

† **Anton Bonaventura,**
knezoškof.

Für den Monat Oktober.

Alle hochwürdigen Herren ersuche ich im Sinne obigen Aufrufes den ganzen Monat Oktober in der Frühe während der heiligen Messe

oder abends vor dem Allerheiligsten täglich einen Teil des Rosenkranzes andächtig abeten und zugleich die Gläubigen, namentlich die Jugend, zur Teilnahme am Gebete und zum Empfang der heiligen Sakramente wärmstens einladen zu wollen.

Die Meinung des täglichen Rosenkranzgebetes und des Empfanges der heiligen Sakramente ist: Verleihung des Endsieges unserem tapferen Heere und Beschleunigung eines für uns ehrenvollen Friedens.

Laibach, den 19. September 1917.

† **Anton Bonaventura,**
Fürstbischof.

118.

Rdeči križ.

Društvo »Rdeči križ« namerava pozvati šolarje, naj bi vsak doma in pri znancih nabiral zanj novih članov. Način postopanja bote razvideli iz navodil, poslanih šolskim vodstvom.

Društvo nujno prosi, naj tudi duhovniki zadevo podpirajo v šoli in v cerkvi, ker ne upa dobrega uspeha, ako ne bi sodelovali duhovniki.

Društvo je premnogo dobrega storilo za naše ranjence in bolnike na bojiščih in po mnogih vojnih bolnišnicah, katere oskrbuje. Zato zasluži podporo, in sicer izdatno podporo, da bo moglo biti kos vsem svojim nalogam, ki ga še čakajo o času vojske in po vojski.

Prosim, da podprete tozadevno akcijo: priporočite društvo na prižnici s stališča krščanske ljubezni, pa tudi v šoli priporočite skupno z učitelji vsem otrokom nabiranje udov, za kar jim bo plačnik nebeški Oče.

V Ljubljani, 19. septembra 1917.

† **Anton Bonaventura,**
knezoškof

Rotes Kreuz.

Die österreichische Gesellschaft vom roten Kreuze gedenkt unter den Schulkindern eine Aktion zur Anwerbung von Mitgliedern einzuleiten. Der Klerus wird ersucht, dabei mittätig sein zu wollen.

Weil die Gesellschaft vom roten Kreuz zur Pflege unserer kranken und verwundeten Soldaten vieler Geldmittel bedarf, ersuche ich den Klerus, die Angelegenheit von der Kanzel den Gläubigen und in der Schule im Verein mit den Lehrern den Kindern wärmstens anempfehlen zu wollen.

Laibach, den 19. September 1917.

† **Anton Bonaventura,**
Fürstbischof.

119.

Nagrade za vojaško pomožno dušno pastirstvo v okrožju armade na bojišču.

Častiti vojni superiorat c. in kr. soške armade, vojna pošta 339, z dne 11. septembra 1917, št. 3743, sporoča semkaj:

Das k. u. k. Armeoberkommando hat mit Qu.-Nr. 121.260 vom 21. v. M. im Einvernehmen

mit dem Kriegsministerium die zugehörigen Kommanden ermächtigt, den zum Militärseelsorgedienst verwendeten Zivilseelsorgen auf die Dauer ihrer tatsächlichen Verwendung während des Krieges, falls sie darauf Anspruch

erheben, Remunerationen im Betrage von monatlich 30 bis höchstens 120 Kronen zu bewilligen.

Diese Remuneration darf jedoch nur nach Maßgabe der wirklichen Leistungen bemessen und erfolgt werden. Dem Gesuche wäre daher ein Ausweis über die vom subsid. Militärseelsorger speziell für das Militär abgehaltenen Gottesdienste und über die für das Militär verrichteten religiösen Funktionen beizuschließen.

Für die auf das unbedingt notwendige Maß in Anspruch zu nehmende Zahl an Organisten und Kirchensängern, dann für die Kirchendiener können gleichfalls ihrer Leistung angemessene Remunerationen bewilligt werden.

Remunerationen für die katholischen Funktionäre stellt auf Grund der beim Armeekommando einlangenden Einschreiten der beim Armeekommando eingeteilte Feldsuperior; die endgültige Entscheidung über die Remunerationen trifft das Armeekommando, worauf die Flüssigmachung der bewilligten Remuneration sofort zu erfolgen hat.

Hievon wird zwecks gfl. Verständigung des hochwürdigen Welt- und Ordensklerus Bericht erstattet.

Čč. gg. duhovniki se na to obvestilo z naročilom opozarjajo, naj slučajne prošnje (kolek 2 K, priloge po 50 h), sestavljene v nemškem jeziku, naslove na: An das Kommando der k. u. k. Isonzo-Armee, Feldpost 508.

120.

Kranjsko deželno društvo c. kr. avstrijskega zaklada za vojaške vdove in sirote in za mladinsko skrb.

C. kr. deželno predsedništvo je z dopisom z dne 2. maja 1917, št. 1781/pr., semkaj sporočilo:

Das Landespräsidium hat mit dem Bescheide vom 20. April 1917, Zl. 1781/M., die Satzungen für die Bildung des »Krainischen Landesvereines des k. k. österr. Militär-Witwen- und Waisenfonds, sowie für Kinderschutz und Jugendfürsorge« in Laibach genehmigt.

Der Zweck dieses Landesvereines ist:

1. Den die österreichische Staatsbürgerschaft genießenden Witwen nach den am Schlachtfelde Gefallenen oder im Kriege oder an dessen Folgen Verstorbenen zur Erlangung einer Erwerbsmöglichkeit behilflich zu sein, oder wo dies untunlich ist, ihnen in anderer Weise eine Unterstützung angedeihen zu lassen.

2. Den die österreichische Staatsbürgerschaft genießenden hilfsbedürftigen Waisen der im Kriege Gefallenen oder Verstorbenen, ferner sonstigen schutzbedürftigen Kindern und Jugendlichen Unterhalt und Pflege sowie Erziehung und Unterricht zu sichern und überhaupt für ihr körperliches und sittlich-religiöses Gedeihen Sorge zu tragen, wobei stets die Kriegerwaisen in erster Linie zu berücksichtigen sind.

3. Jenen anderen, die österreichische Staatsbürgerschaft genießenden Angehörigen der Gefallenen oder Verstorbenen, welche von denselben erhalten oder doch regelmäßig unterstützt worden waren, helfend beizustehen.

Es handelt sich somit um Ziele von so hervorragender Bedeutung und Wichtigkeit, daß die auf deren Erreichung gerichteten Bestrebungen dieses Vereines allseitige und tatkräftige Unterstützung verdienen.

Da nun der Verein auf die Fürsorge für krainische Militär-Witwen- und Waisen und für die heimische Jugend bedacht sein wird, beehre ich mich das hochwürdige fürstbischöfliche Ordinariat zu ersuchen, die Interessen dieses Landesvereines im dortigen Wirkungskreise besonders fördern und namentlich für einen zahlreichen Beitritt Propaganda machen zu wollen.

Der Beitritt zum Vereine kann erfolgen als:

a) »Stifter«, mit einem einmaligen Beitrage von 500 K;

b) »Gründer«, mit einem einmaligen Beitrage von mindestens 200 K;

c) »beitragendes Mitglied«, mit einem Jahresbeitrage von mindestens 10 K (nicht-aktive und ehemalige Unteroffiziere und Mannschaftspersonen, sowie Personen, die zum Tragen der Kriegsmedaille berechtigt sind, ohne eine Offizierscharge oder einen Militärbeamtencharakter zu bekleiden, leisten als »beitragende Mitglieder« einen Jahresbeitrag von 3 K, welcher auch in Raten zu 25 h entrichtet werden kann);

d) »arbeitendes Mitglied«, welches ohne einen Vereinsbeitrag zu entrichten, unentgelt-

lich seine Arbeitskraft den Vereinszwecken widmet.

Die ad a, b, c genannten Vereinsmitglieder können physische oder juristische Personen sein.

Das hochwürdige fürstbischöfliche Ordinariat wolle die Güte haben, auch die hochwür-

digen Pfarrämter für die Förderung des Vereines zu gewinnen, deren wertvolle Unterstützung ihm seinen Bestand und die Erfüllung seiner Aufgaben wesentlich erleichtern wird.

Vsled tega se označeno društvo častiti duhovščini iskreno priporoča.

121.

Oddaja krompirja.

O oddaji krompirja določuje vladna naredba z dne 26. julija 1917. Krompir se bo oddajal tako in zato, da se po potrebi razdeli med vse sloje prebivalstva in med vojaštvo, da bomo mogli vsi zdržati in nas pomanjkanje ne bo preveč pritisnilo. Naredba se ozira na potrebo posestnika, ki krompir pridelja; potrebna mera za uživanje in za seme mu mora ostati.

Ako se potrebna mera krompirja prostovoljno odda, se bo prepoved kupčevanja koj odpravila, ko se bo krompirja zbralo toliko, kolikor je proračunano, da je potrebno. Po celem cesarstvu se mora krompirja dobiti nekako 20 milijonov kvintalov, torej 25 do 30 % vsega pridelka. Ta mera se bo razdelila po kronovinah in po okrajih. Vsak okraj bo za gotovo mero zavezan, in sicer pravično po množini pridelkov. Dotične mere se bodo do srede oktobra sporočile.

Meterski stot se bo plačeval po 17—20 K. Ko bodo mere znane, se bo dodalo nagrade po 5 K vsakemu posestniku, ki bo do konca oktobra

svoj krompir pripeljal na kraj, kjer se bo naložal. Od te določene mere se morata še pred mrazom oddati dve tretjini; tretja tretjina pa se bo varno shranila, da ne zmrzne. Kdor bo krompir varno shranil, dobi za nagrado po 2 K za meterski stot.

Vlada je spodbudila razna društva, naj bi pomagala pri razdelitvi mer na razne kraje in pri skrbi za pravočasno oddajatev. Tudi knezoškofijski ordinariat je naprosila, naj potom duhovnih pastirjev vpliva na ljudstvo, naj določene mere odda hitro in prostovoljno, da ne bo treba sile in z njo združenih sitnosti.

Zato naročamo, da gg. duhovniki tudi pri odmerjevanju in oddaji krompirja vernike poučite in jim pomagajte, da ne bodo preveč nadlog in škode trpeli.

Kn. šk. ordinariat v Ljubljani.

V Ljubljani, 22. septembra 1917.

122.

Slovstvo.

Briefe aus der Gefangenschaft. (Gesammelte Originalbriefe Kriegsgefangener.) Navadna izdaja 10 K, izredna izdaja 25 K. Knjiga prinaša zbirko pisem avstrijskih ujetnikov. Čisti dobiček je namenjen za podporo naših ujetnikov na Ruskem in v Sibiriji. — Naroča se pri Vertriebsverwaltung der »Briefe aus der Gefangenschaft« etc., Wien, IX, Peregringasse Nr. 1.

Ehrenhalle der k. k. Landwehr, des k. k. Landsturmes und der k. k. Gendarmerie, Territorialbereich Graz. Cena 6. zvezka 5 K.

Šesti zvezek obširnega dela Ehrenhalle je izšel in prinaša življenjepise in slike častnikov in mož, ki so se v sedanji vojski odlikovali ter pripadajo vojaškemu okrožju graškemu. Ker spada tudi vsa Kranjska v to okrožje, obsega ta zvezek tudi mnogo sinov kranjske dežele.

Knjiga se naroča pri Praesidialbureau des k. k. M. f. Z. V. in Wien ali pri Gesellschaft für graphische Industrie, Wien VI., Gumpendorferstrasse Nr. 87, pa tudi pri Lst. Bez. Kmdo in Laibach.

123.

Lušarje.

Z ozirom na razglas v »Škofijskem Listu«, 1917, str. 69, se bo posameznim župnim uradom razposlalo gotovo število lušarskih razglednic, in sicer tako, da pride na vsakih 50 ljudi po ena razglednica. Čč. župni uradi naj skušajo po članicah Marijinih družb, po udih tretjega

reda ali na drug primeren način te razglednice razpečati po 20 h. Izkupilo naj se po priloženi položnici najpozneje v enem mesecu odpošlje ordinariatu. Po tej položnici naj se drugi zneski ne pošiljajo.

124.

Periodična poročila za šematizem l. 1918.

Periodična poročila in izkaze za šematizem leta 1918 naj župni uradi do 15. oktobra pošljejo dekanijem uradom, ki bodo razpreglednice za svoje dekanije sestavili. Naznanijo naj se zlasti vse izpremembe, n. pr. število duš pri zadnjem ljudskem štetju, izpremembe pri poštnih postajah, število šolskih razredov in vzporednic, strokovno-obrtnih nadaljevalnic, izpremembe glede

šolskih nadzornikov in predsednikov krajnih šolskih svetov in število direktorijev. Kjer se ni nič izpremenilo, naj se sporoči, da ni izprememb. Tudi tako negativno poročilo je potrebno, da se po nepotrebnem ne čaka. — Dodajo naj se tudi imena ondi bivajočih duhovnikov goriške nadškofije.

125.

Konkurzni razpis.

Razpisuje se vsled smrti prošta Janeza Sajovica izpraznjeno prvo dostojanstvo stolnega kapitlja ljubljanskega, to je stolna proštija pri stolnici sv. Nikolaja v Ljubljani, ki je cesarske ustanove, podeljuje jo pa sv. oče.

Prošnje so nasloviti na Njegovo c. in kr. apostolsko Veličanstvo. Zadnji rok za vlaganje prošenj je 1. november 1917.

126.

Škofijska kronika.

Umeščena sta bila 31. avgusta 1917 g. Jakob Porenta, župnik v Stopičah, na kanonikatsko mesto pri kolegijatnem kapitelju v Novem mestu, g. Franc Žitnik, kn. šk. tajnik v Ljubljani, na župnijo Stopiče.

Posvečen je bil 12. septembra 1917 g. dija-

kon Janez Pintar v mašnika in g. subdijakon tržaško-koprske škofije Ciril Podržaj v dijakona.

Umrli je g. Janez Sajovic, stolni prošt ljubljanski, dne 18. septembra 1917. — Priporoča se častiti duhovščini v molitev.

Knezoškofijski ordinariat v Ljubljani, dne 24. septembra 1917.

Vsebina: 116. Benedikt XV. o pridigovanju. — 117. Vernikom za mesec oktober. — 118. Rdeči križ. — 119. Nagrade za vojaško pomožno dušno pastirstvo v okrožju armade na bojišču. — 120. Kranjsko deželno društvo c. kr. avstrijskega zaklada za vojaške vdove in sirote in za mladinsko skrb. — 121. Oddaja krompirja. — 122. Slovstvo. — 123. Lušarje. — 124. Periodična poročila za šematizem l. 1918. — 125. Konkurzni razpis. — 126. Škofijska kronika.